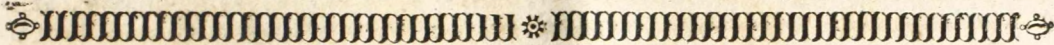

Erdélyi Híradó

Kedden, $\frac{3}{15}$ (Mártius 15-dikén) 1831

Délámérika—Nagybritannia—Frantziaország—Belgaország—Németország—Austria
Olaszország—Lengyelország—Játékszíni Bál—Mértéktár, II-dik Köt. 161--167 lap.

DÉLÁMÉRIKA

Ezen világdarab' nagy részét illeti ez: "Bolivár, halála' következésének jelentést, nyugalommal és lebotsátkozással vette. Beadatta magának a' halál-sákramentomot, 's mindent hitvallása szerént követett-el. Sohajtás nélkül múlt-ki. Igen kevés és rövid pillantatok voltak, hogy eszén ne lett volna; gyakran kiáltott-fel tisztá elmével: "Eggyesség! Eggyesség! vagy a' visszavonás' hydrája emészt-meg bennünket." Még, deliriumában sem ment-kiszáján ellenségei ellen keserű szó. Felbontzánál nem találtak egyebet, tüdejének egy kis sérelmén kívül; minden belső része egészen egészséges volt. — Született ő júl. 25-dikén, 1783; és így, halála' napján 47 esztendő, 4 hónapos és 23 napos volt. Ámbár 3 nagy tartomány' jövedelméből parantsolt — Columbia, Péru, Bolivia — megholt, gazdagság nélkül; de a' nélkül is, hogy adóságot hagyott volna. Az ő atyai nagy Jóságának kilentztized-részét a' haza' szolgálatjára fordította, 's faluiban, mintegy ezer rabszolgát tett szabaddá. A' gyémánt kereszteteket és más pompás Rendjeleket, melyeket neki sok Státus és délámérikai városok ajándékoztak, vissza fogják adattaini azoknak, mint az ő' szeretetének jelei. — A' Departement'

Prefektusa és a' Carthagenai katoná-Commandans, mindegyik Hirdetményt bősáttott-ki, melyekben eszméltettek ára, hogy a' Libertador' legutolsó szavait szentül tartsák-meg, és tanátsadását, az Eggyességet, fogadják-el. A' Prefektus' Hirdetményében e' van: "A' haza' szenvedései és az ő' ellenségeinek háládatlansága siettették az ő' korai halálát. A' nagy áldozatok által, melyeket ő' hazája oltarára vitt, siettelődött egy Héros' napjainak vége, kinek a' neve örökre fog élni a' Columbiaiak' szívében. Esküdünk Eggyességet az ő' sírhalmán; 's fizessük-meg így a' hálá' szent adóját!" — A' Hadcommandaus, Ignatio de Luque' napi parantsolatja, ezen szókön kezdődik: "Katonák! Columbia' napja, lement; az ő' jóltévő sugárai, nem világosították többé a' világ' ezen részét; a' Haza' Attya, Bolivár, nints többé; és egy esztendőszáz nem elég a' mi' szeretetünket, a' mi' hálánkat, a' mi' hozzáragaszkodásunkat megbizonyítani."

NAGYBRITANNIA

A' Palmerston Lord' biztatására az Alsóházban, a' frantzia Kabinét' békés kinyilatkozására-névez, a' Courier így beszéll: "Ezek a' bizonyosság-tételek, örvendetesek; hanem, azt is örömmel látjuk, hogy a' mi' Ministereink, a' frau-

zia Kabinétuak afféle békés nyilatkozása által, nem hagyják magokat elrengetni. A' frantzia országlószék, nem Frantziaország, a' Frantziák' Királya, nem a' frantzia nemzet, és váratlanul érkezhettek környületek, mellyek a' háborúsfelekezet' behatását nevelik. Nem leszadig Európában igazi béke, valámig abban a' hatartalanság' (absolutismus) és a' köztársaságiság' lelke teljes erejében egymás ellenfenn-áll. Az emberiség' érzeménnye a' Fejedelmekben és a' Ministerek' okossága, eltartóztathattja egyideig a' háborút; de azzal még nintsenek elemészve a' principiumok. Völt egy idő, melyben a' lázadás' lelkét kardal és bajonettel lehetett fenyíték alatt tartani: elmúlt ez az idő. Egyedülvaló eszköz ma ára, hogy revolúzióknak 's collisióknak más Statusokkal eleit vehessék, mellyek a' nemzetek között az érzemény' és kívánság' közösségéből támodnak, abban áll, hogy szabad-hajlandóságu intézetek' okos követeléseit meghallgassák. Ha a' Fejedelmek, alattvalóiknak azon részét fejedelmiszékjek körül össze-gyűjtik, mely az igazi szabadság' hetsit ismeri, és ő-érték viaskodna; úgy, megvethetnék a' frantzia alattomosok' fenyegetőzéseit, kik háborút prédikálnak; és az ő' koronájok' védelmezésére, ugyanazon népséget látnák felkelni, kik most még, igen is nagyon hajlandók lázadásra. Boldog örökséget hágy az a' Fejedelem örököseinek, a' ki ezen okrendekre (regulákra) ügyel. — O'Connel Úr megjelent az Alsóházban febr. 17-dikén este, az ülés' felbomlása előtt valamivel, mint annak waterfordi tagja. — A' Morning-Post egy fogadásról beszéll, hogy Grey Lord május' 1-ső napján már nem lesz Első Minister.

Febr. 18-dikán, az Alsó Házban Hume Úr a' Belé-nemavatkozás' gyökér-

értelmének megsértésével vádolván a' Ministereket; Palmerston Lord mentette azokat, és a' Belé-nemavatkozást így magyarázta: "A' Belé-nemavatkozás' principiuma, igasságosan és okoson megvilágosítva (fairly and reasonably laid down), egy Státust sem köthet-le, hogy szomszéd-országok' sorsában semmi részt ne vegyen, ha az, a' mi beu esik, az ő' saját haszonérdeklésével ellenkezik. "Ugyanígy értette azt Althorp Lord, Sir J. Graham, Peel 'sat.

A' nagy Jury, Londonban, febr. 18-dikán, egy úgynevezett true bill-t határozott-meg Cobbett William Úr ellen, azért, hogy egy lázasztó könyvetskét adott-ki, melynek az a' szándéka, hogy az alattvalók között, különösen a' földmivelőknél, békételességet szerezzen és őket a' munkamivek' széjjel-tördelésére vezesse. A' vád' formája, hasonló ahhoz, melynél-fogva a' tavaji ülésben Carlile-t bűnösnek ítélték. A' King-bench (királyi törvényszék), mindjárt megfogó-parantsolatot botsátott-ki Cobbett Úr ellen.

A' febr. 19-dikei Journalok, Lissabonban kiűtött revolúzióról beszéllnek. Egy paketboot hozta volna hírét a' D. Miguel' levettetésének, egy másik pedig annak bebizonyítását, hogy Dona Mariát mint portugalli Királynét kihirdették volna. A' Courier tsupán ezt mondja rólla: "Egy, Poole-ból jött Levél jelenti egy britanus shoonernek azon kikötőbe-érkezését, melynek Kapitánya jelenti, hogy ő febr. 7-kén, midőn a' Tajóban Belemnél (vár) fekünne, felbotsátott rakétákat-látott, 's hallotta, hogy Lisboa-ban, katonaság volna mozgásban. Jött azután hajójába egy politzia- vagy vám-tiszt, ki azt állította, hogy insurrectio ütött volna ki; a' nép' a' tömlőtzőket ostromolja, 's szabadítja-meg a' D. Mig. tyransága' sok áldozat-ját. Minthogy a' Kapitány azon pillan-

talban Angliába vitorlázott; nem tudhatja a' dolgot. Már a' beursen ma (feb. 18) olyan hír volt, hogy D. Miguelt levették. — (Nem kell hinni egy kitsi-korig, mert Straszburgba hamarabb megérkezett volna a' tudósítás—telegraphon.

FRANTZIAORSZÁG

A' Károlyisták' intselkedések ellen kirendelt ministeri nyomozás eránt egyszerűre kibotsátott parantsolatot 12 telegraphi tzikely vitte széjjel az országba. A' belső Minister, hosszas beszédei között az Alsóház' febr. 18-dikai ülésében, így beszélt: "Kérem a' Kamarát, egy pillantati figyelemmel lenni ama' meggyógyíthatatlan felekezet' menetelére, melyet Károlyistáknak neveznek, és a' mely, örök vakságra-szenteltettnak láttzik lenni. A' mi azt megkülömbözteti, gyengeség; s az, a' minn az uralkodik, magának-tulajdonítás. Ha egyéberánt ez a' felekezet semmit-sem felejtett; még is tanult valamit, ú. m. a' törvényes összekövés' mesterségét a' szabadság' fegyverével, melyhez támoszkodik; minekutánna azt nem régiben meg akarta folytatani. Az ő' intselkedései alacsony-félék és lassúk, de hatósok. Olvassuk-tsak némely részét egy, Londonból jan. 25- vagy 25-dikén indult írásnak, mely egynehány bizodalmasok' kezében vagyon. Ki van abban mondva az egész felekezet' hajlandósága: "Mindenütt ismételni kell, hogy a' Hatalmak hadi-készületeket tesznek, hogy a' legitimum priucipiumot ismét helyre-allítsák; hogy a' fő-Hatalmaknak, meghitt Agensei vannak Károly Királynál; hogy ez Henrik Királyon tútorságot vállalt... A' népeket hadi hírek által kell nyugtalanítani; hogy ők, tsak a' dynastia' vissza állása által lehetnek szerentsések... Hogy Orleans Hg. lekötelezte magát titokban a' Királynak... Az ő' usurpációjá', hitellenségét le kell festeni.

.. Hogy a' vallás elveszett, ha a' dynastia helyre nem áll... A' Klerus minden jótéteményt elvesztene... Nem kell tőlle félni, a' republikai intselkedéseket venni-elő az erőszakos országglás' lebuktatására... Sok száz van még itt ilyen machinatio... Utól azt mondja, nem kell nyugodni." Ezek azok, mellyeket a' Minister ügyes és hitetlen instructioknak mond.

Nem Párisban van ugyan a' Károlyista felekezet és, nem itt kell azoktól félni, hanem, a' Departementekben: a' republikai pedig, tsak képzetben. Manguin Úr azt állítja, hogy az utolsó lázadásnak a' Ministerium az oka. Dupin Úr a' Kamara' elosztatását javasolja. Salvete Úr is azt mondja, hogy a' Ministererek lássák ha el kelljen-e osztatni a' Kamarát.

A' Messenger jelenti: Az ifjú Murat, a' neapolji elébbi Király' fija, eljött az Egyesült Státusokból, Európába, vissza. Egy Levél New-Yorkból, jan. 15-dikén azt mondja: "A' Murat' fija hajóra ült Liverpool-felé: nagy reménysége van neki a' történetek szerént, mellyek Olaszországban estek. Nints már neki semmije; minden további planumaihoz, tsak feje és karja maradt még meg. (Mi, azon tsudákozunk, — hogy tudhatná egy jan. 15-dikei Levél azokat, a' mik Olaszországban febr. elején estek? — vagy talán a' Conclavebe-menetelkori gyáva lazzadáshoz bízhatott Murat, mely decben történt?).

A' Moniteur, febr. 22-én 3 Ordonnance-ot hoz-fel az előttevaló napról, mellyeknek akarattjok szerént, de Bondy Gróf, az Alsókamara' tagja, a' Seine' Prefektusává, Odillon-Bárot Úr' helyébe; ez pedig, Státustanátsos a' rendkívülváló szolgálatban, Státustanátsossá rendes szolgálatba; és Vivien Úr, Gen. Procu-

rator a' kir. törvényszéknél A. niensben, Politzia' Prefektusává Párisban, Baude Úr helyébe, ki a' maga' foglalatosságát mint Státustanátsos a' rendes szolgálatban, ismét felveszi, — kineveztetnek.

A' Moniteur febr. 22-dikén az mondja: "A' belső Minister, Moutalivet Gróf" parantsolatjára, ugyanazonegy időben, sok helyen Frantziaországban, motózásokat tettek olyan szeméjyeknél, kikre gyanakodtak, hogy egybe-köttetésben állanak az elébbi dynastiával. Ezen nyomozásoknak, lett valami következése. Két Departementben, papirosokat foglaltak-el, melyek a' dolgok' régi rendihez ragaszkodó egynehány esméretes szeméjjet, nehéz gyanúba bonyolítanak. Egy a' legfontosabb eredetűások között, melyek ilyen módon az oszágloszék' kezébe estek, egy, a' Berry Hgnehez írt Levél, melyet Cadoudal Lajos Öbester Úrnál találtak. Ezen familiának sok tagjai eblábáltak. Egynehány felidézõ parantsolatokat bõtsátottak-ki. Ezen első következesek, melyeket az országlõszék' munkásságának és vigyázásának köszõnnek, tsalhatatlanul a' Felsõbbség' kezére kerítik a' fõ-lázzasztókat.

A' londoni Journalokban közlõtt lissaboni hírrõl a' nép' fellázzadasáról, a' Journal des Debats, febr. 25-dikáról, előad egy Levelet Lissabonból, febr. 9-dikérõl, mely a' paketboottal a' hónap' 20-dikán érkezett Havre-be. Ez a' Levél is szõll ugyan arról, hogy D. Mig. ellen ugyan, formáltak complotot, melynek febr. 8-dikán kellett vólna kiütni, és a' melynek jeladásául, bõtsátottak is fel rakétákat sok helyen a' városban és azon nap' reggeli 5 órakor. De a' mint ugyanaz a' Levél mondja, elnyomták a' lázzadókat, és seregestõl fogdosták össze azokat.

A' Journal des Dijon febr. 19-dikén jelenti: "A' tegnapi nap minden jó polgárt, a' rend' barátjait és a' nemzeti mel-

tõságot, megszorította. Egy szabadtságot, egy veres sapkával a' Logis-du-Boi' udvara' közepére állítottak-fel. Némmelnyek, kik a' mi' revolutiónkat nem tudják megbetsülni, és mások, kik nem városunk fiai, össze-tsoportoztak, tántzoltak, ostmány danolás-közben, az õ' szánakozásra-méltó palladiumjok körül, borjú-módra. Este, a' békés nézõket a' játék-lázban elijesztették az õ' Carmagnole, Madame Veto dan' elbõdüléseikkel, 's fenyegetõdõ rikóltások által; a' miket utõbb az úttzakon is folytattak. Azt hírelték, hogy Párisban kihirdették a' Kõztársaságot. Legrand Commandans, a' nemzeti-gárda' segedelmével, kibillentette, a' lázzadás' jélet a' helyérõl.

BELGAORSZÁG

Febr. 5-dikén, hivatali tudósítást tett Surler de Chokier Úr, ki Párisból Brüsselbe megérkezett, a' nemzeti Congressnek, a' belga Kúldõtségnak szertartásos audientzián-létérõl Párisban. Ditsérte a' Király magaviseletét, és eszméltette a' tagokat a' függetlenség' fenn-tartására és egygetértésre, és lármás helybehagyással köszöntetett. Már most az ideigvaló országlõszék, maga javallotta a' végre-hajtó hatalom' kineveztetését, 's a' Congress meghatározta, hogy a' Helytartó' vagy Igazgató' választása, mindjárt a' választótörvény után induljon értekezés alá.

NÉMETORSZÁG

Õ-kir. Magasságát Cambridge Hget, Vice-Királyságra emelte az ág. Király ÖFge, a' Hannoveri Királyságban. Annak következeséül az itt következõ patens bõtsátott-ki: "IV-dik Wilhelm, Isten' kegyelmébõl Nagybritannia' sat. Királya, Hannover Királya is, Braunschweig és Lüneburg' sat. Hirtzege.—E' mostani idõ' szerkezetét meggondolván, azon legkegyelmesebb meghatározásunk-

hoz nyúltunk, hogy a' Mi' nagyon szeretett testvérünket a' Cambridgei Hget, Hannover országunk' Vice-Királyává nevezzük. Bizodalommal reménylhetjük, hogy hív alattvalóink, haza-atyai gondoskodásunknak ezen újj bizonyosságát, hálaival fogják megesmérni, és ezt az által fogják napfényre hozni, hogy az ő engedelmességekben, szeretetjekben és hívséggekben Mi-erántunk, királyi házunk eránt és mindenkori alázatosságban, a' törvénynek és felettek álló Felsőbbségeknek, a' mi' Vice-Királyunk' minden rendelkezésének, és az ő Elölülősége alatt álló Status-és Kabinét-Ministeriuméinak, szívesen és örömmel követői lesznek. Minden Státusszolgáinktól pedig megvárjuk, hogy a' legszorgalmatosabb szolgálai munkássággal, kötelességeknek fogják tartani, a' Mi' országunk' és alattvalóink' javára tzelozó szándékunkban, minket hatalmason segíteni, és a' köz-tsendesség' és rend' fenntartásánól gondoskodni.

Hannover, febr. 22. - 1831.

A' Vice-Király, Adolphus Frederik Nagybritanniai királyi Printz, Cambridge-i Hertzeg is botsátott-ki egy Hirdetményt's alá vólt írva: A dol phus.

AUSTRIA

Béts, febr. 21. — Ó-kir. Mssága. a' Modenai Htgg, tegnap-este érkezett ide, audientiára vólt Ó-ts. Egénél, és ma-reggel ismét vissza utazott Olaszországba. A' Hgné. Ó-kir. Mssga., familiájával együtt, Betsbe fog jönni, és a' Beatrix Fő-Hertzegasszonytól örökösített palotában fog lakni. Ó-Fgét. is, Mária Louisa, Pármai Hertzegasszonyt, a' mint mondják, ide várják. Őt gyalog reg., mellyek Steyerországban feküdtek, parantsolatot vettek Olaszországba indulásra. A' hadi bureauhan szakadatlanul dolgoznak, és a' Kurír-váltás Pétervárral, Berlinnel és Londonnal nagyon sűrű. A' frantzia Követ

Maison Marsal is minden héten küld egygyet Párisba, veszen másikat ugyanonnan. Lengyelországról és Olaszországról senki-se mondhat még bizonyost; luccai, genuai és turini híreket, még-inkább nem bihetni. Belgaország' végsorsán már nem gen törödnek. A' frantzia Kabinét' magaviselete, hogy a' belga koronát Nemours Hertzegnek, ambár a' Király Lajos-Filép azt, titokban kívánta, nem fogadták-el, valamint a' londoni, febr. 7-dikei protokoll, mely által meghatározatott, hogy az 5 Fő-Hatalmak' familiájának tagjai közzül egyik-sem juthat a' belga koronához, és hogy Leuchtenberg Hertzeg attól kirekesztett, nevelte egy kisség a' béke' fenn-tartása' reménységét; és bizonyoson be is hatott volna a' státuspirosok emelkedésére, ha a' mostani esetek Olaszországban nem vólnának okotadók helyes tünődésre.

OLASZORSZÁG

Uróma, febr. 17. — Irják, hogy itt mind-ekkorig tsendesség van. Szinte 6000-re szaporítottak a' katonaságot a' polgárgárdával együtt. Kivülről, nem nyúgosztalók a' tudósítások. Perugia, ez a' fontos város kastéljával együtt, Bolognát követte. Benvenuti és Rivarola Kárdinálokat a' tartományokba küldötték. A' Bolognaiak, az ő' szeretett Érsekjeket. Oppizoni Kárdinált, nagy tisztelet-adással vitték-be; hanem, neki is 3-színű Kokardet küldöttek elébe. Betsületört és vendégségeket adtak neki, megesmérik az ő' méltóságát a' papi dolgokban; de minden politikából kizárják. Az Orvos, jó; tsak a' betegség legyen általjában gyógyúlatos! Bolognából katonaság ment Anconába, hogy az ottani várat megvegyék. Ha ére rámehetnek, rossz következesei lehetnének a' Neapoljnak délre fekvő Delegatiókra-nezve. Bernetti Kárdinál, a' mostani Ssátustitoknok, bo-

tsátott-ki tegnap egy Hirdetményt; mely-lyel a' muszka manifestum a' Lengyelek ellen, nehezen érkeznetne. Jgy szól az, az utólja-felé: "Nem fogják elérni feltett tzeljokat ezek az isten-nélkülvaló tolvajok: mert mindég ébren van Róma' védelmezésére az isteni gondviselés, a' nagy-szentségü Mária', a' kegyesalázatosságu nep' különös védője' hatalmas szószóllása által, és a' ditsőséges Péter és Pál Apostolok' közbenjárásai által. Ugy van, éppen és egyenesen, végzése ezen isteni gondviselésnek, hogy az eltsábitatottak, és tévejgsbe vezetettek között, olyanok találtattak, kik rettentő lelkiesméret-mardostatás által gyötrettetve elszagगतott lélekkel oda vezéreltettek, hogy vétkeiket megvallották és áruló szándékjaikat felfedezték. Az országlószék nem fogja ezen gonosz törekedéseket büntetlen hagyni. De ha azonban a' gonosz-lelkűek újjra valamigyalázatos fogást tenni mernének; tehát a sz. Atya nem kételkedik azon, hogy az ő' határtalan és megrendülhetetlen hűségü alattvalói 's gyermekei, mihelyt az angyalvári jelentőjel és a' lármaharang' féreverése megkondúl, mindazok, kik katonai szolgálatra be vannak írva, minél-elébb lehet, kiki saját seregénél megjelen, és a' hitvallásnak, a' hazának és a' fejedelmiséknek egy pillantati és némes-lelki védelmére fognak sietni. — Költ Rómában, a' Statustitoknokságban, febr. 14-dikén, 1831. T. Kárdinál Bernetti.

LENGYELORSZÁG

A' muszka hadsereg' hadi-fordulásait eleitől-fogva, mióta Lengyelországba belépni kezdett, leírni, tsak az ember-és hely-nevek ki nem monthatása, és nem-meghatározó apró tsatázások miatt is, melyek, a' mint elolvassuk úgy nyomou elrepülnek, nem találjuk szükségesnek. Elég az hogy az említett lethargia, fel-

ébredésnek volt elő-postája: mert, már febr. 17-, 18-adika körül ilyen értelmű tudósítások jöttek a' Diebits Gróf' minski fő-szállásáról be: Diebits Gen., ki az ő' katonaságainak egykevés nyugvást engedett Wengrow' környékén, a' megtámodó mozdulások folytatását parantsolta-meg. Toll Gróf vezérelte az ő' hadserege' bal szárnyát, Kaluzyn-felé, és 2 Tiszt 's 50 ember' veszteségével azt meg is vette és az ellenséget Jacobowig 's Minsk-felé erőssen üzte. A' jobb szárnyon, azaz, a' Wengrowtól, Liw-en által, Stanislawowba vezető úton, makats ellentállást talált Rosen, gyalogok' Generálja. Maga vezérelte az elő-gardáját, elnyomta azt egy tsata után, melyben a' Muszkák 400 embert veszettek holtakban és megsebesítettekben, és üzte Dobre-n túlig.

Febr. 18-dikán már, korán reggel megújjította a' Hadmarsal a' megtámodást. A' bal szárny' oszlópa, erővel elvette már 8 órakor Minsket, és kergette az ellenséget ezen nap' Milosnaig. Rosen Gen. pedig, üzte a' Lengyeleket Stanislawow-felé, mellyet el is vett, közel Okuniewig. Ezen a' napon vettek-el a' Muszkáktól egy ágyút, egynehány hadi-társzekereket, 's egynehány fogjot, kik között Sawitzky Obestert. Az ő' holtjok és megsebesedteik nagy számmal voltak. Legtöbbbet szenvedett a' negyedik linea-regement, kik között Boguslawski Obest. és egy Tsapatfő, nehéz sebet kapott. — Sok eleséget vettek-el a' Muszkák, Kalusynban, Stanislawowban és Minskben.

Legújjabb egyenes tudósítások a' Diebits Gróf Hadmarsal' főszállásáról Milosnából, febr. 21-dikéről, elő-adják a' 19-dikei és 20-dikai eseteiket ily-formán; — 19-dikén reggel, egy közönséges szagulozódáshoz fogott Diebits Gróf Hadmarsal, mely által ő ezen elébbi napokon esett szakadatlanul győzödelmes viaskodások-

ban a' Prága' szomszédtságáig vissza nyomott ellenséges seregek' erejéről és állásáról kívánt meggyőződni. Az első gyalog sereg (I. Pahlen Gróf alatt) szállingózott a' milosnai országúton; Prága' erannyában, és azon szerrel, a' mint az, az országút két mejjékén fekvő erdőből elő-nyomult, elkezdődött egy vidor tsata, melyben a' Lengyelek számba-vehető vesztéssel nyomattak vissza. A' Fővezér, ki azon helyen jelen volt, a' gyalogság' sebess előnyomulását egynehány ágyúpadokkal segítette; a' mellett, hogy Witt Gróf Generált 48 escadronnal elő-nyomítottatta, hogy az ellenséget az egykisség tágasabb térségen támodja-meg. Ezen pillantathban, még-is szükségesnek látta a' Hadmarsal, a' bal szárny' győződelmeskedő elő-nyomulását megállítani, és figyelmét a' kellőközépre fordítani, a' hol az alatt egy igazi tsata támodt. Ugyanis, az ellenség hasznát-vette az okuni-ewi országút felé terjedő erdős és földszakadékos (egyenetlen) térségnek, hogy puskássaival számos tartogatottakkal és mérges ágyútűzzel segítette, vakmerőn megtámodjon. Maga a' Hadmarsal és a' Gen. Szállásmester Toll Gróf, egynehány tsapat homlokára állottak az első seregnél, kiket ők az előre-nyomult ellenség' jobb horpaszához vezették, 's így kényszerítették azt hátrálásra. Minthogy pedig egyszermind a' jobb szárny' eleje (tete) Rosen Gen. alatt előre lopakodott; tehát a' Lengyelek bal szárnyát is hátulról fogván, az egész lengyel sereg hátrálni kezdett; a' mit ezek bátran és jó rendel, de, tsakugyan nem vesztéség nélkül követtek-el. A' fogjok közt van Óbester-is kettő. Őt werstnyire nyomták őket vissza Prágához, melynek a' környékén ők-állást fogtak: a' Muszkák 2 ágyúlövetre gyepeltek (bivouaquer) az ellenséghez. Diebits Gróf pedig Milosnában

maradt. Ezen jóforma tsatában, 800 -- 1000-igvalóra mondják a' Muszkák' megsebessítettjeit, ugyanannyira a' holtakat: az első között van Suchosanet General-lieutenant, a' pattantyússág chef-je (feje). A' Lengyelek' vesztésege, kivált' azon seregeknél, kik egy kis idő alatt előre nyomultak volt, és mindenik horpaszoknál szoritódván, kényszerítették vissza húzódni, nagyon sok volt.

Febr. 20-dikán reggel felállítottatta Diebits Gróf Hadmarsal sereregét két lineába, quinconce (mint a' jól ültetett szőlő, 's egyéb, vagy az ostáblán 2 sor egymás alatt, en echiquier), mégpedig a' Witt Gróf' lovas sereregét balról, az első hadsereget (I. Pahlen), a' Constantin Nagyherczeg' tartogatott sereregével, mely 16 tsapatból és 12 escadronból áll, közepén, és a' hatodik sereget (Rosen) jobbról. Az ellenség' állását, egy mérges ágyútűz alatt, de a' nélkül hogy katonaságot vittek volna tsatába, megszaguldoztak; midőn az ellenség magát, délutáni 2 óráig, nagyobb részént Prága alá húzta, és tsak egy erdőt halja-felől és egynehány kinyúló erősségeket 's épületeket foglalt-el jobb-felől, egynehány tsapattal.

Feb. 26-dikán írják Varsóból hirtelenében, hosszas megvilágosítás nélkül, az itt következőket: "A' muszka hadsereg minden-felől megtámodta a' Lengyeleket, 's a' tsata tartott egész nap', febr. 24-dikén. Más-nap korán, 4 órakor, újra elkezdődött a' tűz az egész lineán (innen nevezik a' linea-regementeket), mely az elhatározás' napját adta hírré. Rengett Varsó-városa az ágyúk' közel dörgésétől. Délután 5 órakor megsebesedve vitték Chlopicki Generált a' városba. Ezen veszedelem' következése lett a' Lengyelek' sorában egy nagy zavár, midőn a' muszka sokaság a' prá-

gaî saútzokig elő-nyomúlt. Ezerenként hordották dugva-tele a' várost megsebesedettekkel; több esett Tisztról beszélnek 300-nál. — Febr. 26-dikán nem dörgöttek az ágyúk. Az ágyúság' és lovasság' által-költözése a' Weichselen az innetső partra, szakadatlanúl foljt; ez a' megölő betű. — Ezen tudósítások szerint, nem tudják még, ha valjon védelmezik-é magokat a' Lengyelek a' fővárosban is, vagy pedig capitulálnak. — Radziwill Mihály Hertzeg, a' sereg' Fővezérlését lelette, és Sárzynecki Osztyál-Generálnak adta azt, — mint felvételekor előre megmondotta."

Játékszini Bál

Kološvár. Ugyanazon nemes asszonyi egyesület, mely városunkban a' szenvedő emberiséget, tőle kitelhetőleg felségíteni kezett fogott, elkezdett szép ügye kivívására, több jóltévő kološvari Lakosokkal együtt, újra most is törekszik; ugyan is: Tsalhatatlan kütfőkből tudjuk, hogy a' jövő Sz. György Havának 4-diken vagy-is Húsvét' másod-napján egy Játékszini maszkarás Bál (milyenek Frantziország' nagyobb városaiban, különösen Párisban, Bál de l' opera név alatt, hasonló jó tzélok elő-segítésére adatni szoktak, és nagy népszerűtetet nyertek) fog az Erdélyi Nemzeti Játékszinen tartatni.

Az időtöltést egy Szerentse-Kerek is emelni fogja, mely több jóltévő Dámák' önkéntes ajándékaiból ú.m.képek, findsák, poharak 's egyéb tsinos bútorokból egybe-szerkeztetve számos nyerdíjjakra fog felosztódni. *)

A' Játékszini' tzélarányos elrendelteté-

* Lásd a' Párisi Journal des Dames név alatt kijövő újság-level' 5-dik Darabjának 150-ik lap.

sére,—annak illendő kivilágosítására—narants és tzitrom-fák 's egyéb külföldi ritka plántákkalvaló felékesítésére — a' legillendőbb áron található jó vatsora és mindennemű hűvösítő ételek-és italokra — szóval, mindazon eszközökre, mellyek ezen, itten még nem esmért, nemét az estvéli időtöltéseknek az érdemes közönséggel megkedvelthessék, a' legnagyobb gond lészen.

A' bémenetet árrát, a' dolog' végbevitelére teendő költségek fogják meghatározni, és az azelőtt egynehány nappal kiadandó hirdetmények közönséggé tenni.

Ezen Bál jövedelme, mint értésünkre esett, egy, itten a' nép-kertben felállítandó Chemica i gyólttsfejérítő Fábrika' felállítására fog fordittatni. — A' haszon sokszoros. Eggyik, hogy a' gyólttsfejérités itten fő-városunkban jó és állandó karba helyezhetvén mindazon nevezetes summa pénzek mellyek eddig-elő, gazdasszonyaink' erszénnyekből Eperjesre-hova' vitettenek, Honnunk' fő-városában fognak maradni. — A' másik, a' gazdaságra-nézve nem kitsiny haszon, a' gyóltts kivitele-és ugyanazon gyóltts behozatalára tett feles költségek 's még a' drága idő' megnyerése: mert a' gyólttsfejéritő nyóltz óra alatt tökéletességre viszi munkáját.

A' harmadik, és a' jóltévő emberek' szemeiben éppen nem utolsó haszon pedig azon esztendei hér, mely (minthogy ezen készület rész-szerént a' nép-kertben állítódik-fel) a' Szegények jövedelmét esztendőnként 400, azaz, négy-száz váltó forintokkal szaporítja, mellynek fele a' kis elő-oskola gyarapítására, más fele pedig a' dolgozó szegények' tartására fordittatik.

A' Bál kimeneteléről és hogy-vóltáról tisztelt Olvasóinkat annak idejében tudósítani el nem mulatjuk.